

श्रीशिवसहस्रनाम

॥ ॐ ॥

स्थिरः स्थाणुः प्रभुर्भानुः प्रवरो वरदो वरः ।
 सर्वात्मा सर्वविख्यातः सर्वः सर्वकरो भवः ॥ १ ॥
 जटी चर्मी शिखण्डी च सर्वांगः सर्वभावनः ।
 हरिश्च हरिणाक्षश्च सर्वभूतहरः प्रभुः ॥ २ ॥
 प्रवृत्तिश्च निवृत्तिश्च नियतः शाश्वतो ध्रुवः ।
 श्मशानचारी भगवान् खचरो गोचरोऽर्दनः ॥ ३ ॥
 अभिवाद्यो महाकर्मा तपस्वी भूत भावनः ।
 उन्मत्तवेषप्रच्छन्नः सर्वलोकप्रजापतिः ॥ ४ ॥
 महारूपो महाकायो वृषरूपो महायशाः ।
 महाऽऽत्मा सर्वभूतश्च विरूपो वामनो मनुः ॥ ५ ॥
 लोकपालोऽन्तर्हितात्मा प्रसादो ह्यगर्दभिः ।
 पवित्रश्च महांश्चैव नियमो नियमाश्रयः ॥ ६ ॥
 सर्वकर्मा स्वयंभूश्चादिरादिकरो निधिः ।
 सहस्राक्षो विरूपाक्षः सोमो नक्षत्रसाधकः ॥ ७ ॥
 चन्द्रः सूर्यः गतिः केतुर्ग्रहो ग्रहपतिर्वरः ।
 अद्रिरर्द्यालयः कर्ता मृगबाणार्पणोऽनघः ॥ ८ ॥
 महातपा घोर तपाऽदीनो दीनसाधकः ।
 संवत्सरकरो मन्त्रः प्रमाणं परमं तपः ॥ ९ ॥
 योगी योज्यो महाबीजो महारेता महातपाः ।
 सुवर्णरेताः सर्वज्ञः सुबीजो वृषवाहनः ॥ १० ॥
 दशबाहुस्त्वनिमिषो नीलकण्ठ उमापतिः ।
 विश्वरूपः स्वयं श्रेष्ठो बलवीरोऽबलोगणः ॥ ११ ॥
 गणकर्ता गणपतिर्दिग्वासाः काम एव च ।
 पवित्रं परमं मन्त्रः सर्वभाव करो हरः ॥ १२ ॥
 कमण्डलुधरो धन्वी बाणहस्तः कपालवान् ।
 अशनी शतघ्नी खड्गी पट्टिशी चायुधी महान् ॥ १३ ॥
 सुवहस्तः सुरूपश्च तेजस्तेजस्करो निधिः ।
 उष्णिषी च सुवक्त्रश्चोदग्रो विनतस्तथा ॥ १४ ॥
 दीर्घश्च हरिकेशश्च सुतीर्थः कृष्ण एव च ।
 सृगाल रूपः सर्वार्थो मण्डः कुण्डी कमण्डलुः ॥ १५ ॥
 अजश्च मृगरूपश्च गन्धधारी कपर्दीपि ।
 उर्ध्वरेतोर्ध्वलिंग उर्ध्वशायी नभस्तलः ॥ १६ ॥
 त्रिजटैश्चिरवासाश्च रुद्रः सेनापतिर्विभुः ।
 अहश्चरोऽथ नक्तं च तिग्ममन्युः सुवर्चसः ॥ १७ ॥
 गजहा दैत्यहा लोको लोकधाता गुणाकरः ।
 सिंहशार्दूलरूपश्च आर्द्रचर्मांबरावृतः ॥ १८ ॥
 कालयोगी महानादः सर्ववासश्चतुष्पथः ।
 निशाचरः प्रेतचारी भूतचारी महेश्वरः ॥ १९ ॥
 बहुभूतो बहुधनः सर्वाधारोऽमितो गतिः ।
 नृत्यप्रियो नित्यनर्तो नर्तकः सर्वलासकः ॥ २० ॥
 घोरो महातपाः पाशो नित्यो गिरि चरो नभः ।
 सहस्रहस्तो विजयो व्यवसायो ह्यनिन्दितः ॥ २१ ॥
 अमर्षणो मर्षणात्मा यज्ञहा कामनाशनः ।

दक्षयज्ञापहारी च सुसहो मध्यमस्तथा ॥ २२ ॥
 तेजोऽपहारी बलहा मुदितोऽर्थोऽजितो वरः ।
 गंभीरघोषो गंभीरो गंभीर बलवाहनः ॥ २३ ॥
 न्यग्रोधरूपो न्यग्रोधो वृक्षकर्णस्थितिर्विभुः ।
 सुदीक्षणदशनश्चैव महाकायो महाननः ॥ २४ ॥
 विश्वक्सेनो हरिर्यज्ञः संयुगापीडवाहनः ।
 तीक्ष्ण तापश्च हर्यश्चः सहायः कर्मकालवित् ॥ २५ ॥
 विष्णुप्रसादितो यज्ञः समुद्रो वडवामुखः ।
 हुताशनसहायश्च प्रशान्तात्मा हुताशनः ॥ २६ ॥
 उग्रतेजा महातेजा जयो विजयकालवित् ।
 ज्योतिषामयनं सिद्धिः संधिर्विग्रह एव च ॥ २७ ॥
 शिखी दण्डी जटी ज्वाली मूर्तिजो मूर्धगो बली ।
 वैष्णवी पणवी ताली कालः कालकटकः ॥ २८ ॥
 नक्षत्रविग्रह विधिर्गुणवृद्धिर्लयोऽगमः ।
 प्रजापतिर्दिशा बाहुर्विभागः सर्वतोमुखः ॥ २९ ॥
 विमोचनः सुरगणो हिरण्यकवचोद्भवः ।
 मेढ्रजो बलचारी च महाचारी स्तुतस्तथा ॥ ३० ॥
 सर्वतूर्य निनादी च सर्ववाद्यपरिग्रहः ।
 व्यालरूपो बिलावासी हेममाली तरंगवित् ॥ ३१ ॥
 त्रिदशस्त्रिकालधृक् कर्म सर्वबन्धविमोचनः ।
 बन्धनस्त्वासुरेन्द्राणां युधि शत्रुविनाशनः ॥ ३२ ॥
 सांख्यप्रसादो सुर्वासाः सर्वसाधुनिषेवितः ।
 प्रस्कन्दनो विभागश्चातुल्यो यज्ञभागवित् ॥ ३३ ॥
 सर्वावासः सर्वचारी दुर्वासा वासवोऽमरः ।
 हेमो हेमकरो यज्ञः सर्वधारी धरोत्तमः ॥ ३४ ॥
 लोहिताक्षो महाऽक्षश्च विजयाक्षो विशारदः ।
 संग्रहो निग्रहः कर्ता सर्पचीरनिवासनः ॥ ३५ ॥
 मुख्योऽमुख्यश्च देहश्च देह ऋद्धिः सर्वकामदः ।
 सर्वकामप्रसादश्च सुबलो बलरूपधृक् ॥ ३६ ॥
 सर्वकामवरश्चैव सर्वदः सर्वतोमुखः ।
 आकाशनिधिरूपश्च निपाती उरगः खगः ॥ ३७ ॥
 रौद्ररूपोऽशुरादित्यो वसुरश्मिः सुवर्चसी ।
 वसुवेगो महावेगो मनोवेगो निशाचरः ॥ ३८ ॥
 सर्वावासी श्रियावासी उपदेशकरो हरः ।
 मुनिरात्म पतिलोकि संभोज्यश्च सहस्रदः ॥ ३९ ॥
 पक्षी च पक्षिरूपी चातिदीप्तो विशांपतिः ।
 उन्मादो मदनाकारो अर्थार्थकर रोमशः ॥ ४० ॥
 वामदेवश्च वामश्च प्राग्दक्षिणश्च वामनः ।
 सिद्धयोगापहारी च सिद्धः सर्वार्थसाधकः ॥ ४१ ॥
 भिक्षुश्च भिक्षुरूपश्च विषाणी मृदुरव्ययः ।
 महासेनो विशाखश्च षष्टिभागो गवांपतिः ॥ ४२ ॥
 वज्रहस्तश्च विष्कंभी चमूस्तंभनैव च ।
 ऋतुरृतु करः कालो मधुर्मधुकरोऽचलः ॥ ४३ ॥
 वानस्पत्यो वाजसेनो नित्यमाश्रमपूजितः ।

ब्रह्मचारी लोकचारी सर्वचारी सुचारवित् ॥ ४४ ॥
 ईशान ईश्वरः कालो निशाचारी पिनाकधृक् ।
 निमित्तस्थो निमित्तं च नन्दिनन्दिकरो हरिः ॥ ४५ ॥
 नन्दीश्वरश्च नन्दी च नन्दनो नन्दिवर्धनः ।
 भगस्याक्षि निहन्ता च कालो ब्रह्मविदांवरः ॥ ४६ ॥
 चतुर्मुखो महालिंगश्चारुलिंगस्तथैव च ।
 लिंगाध्यक्षः सुराध्यक्षो लोकाध्यक्षो युगावहः ॥ ४७ ॥
 बीजाध्यक्षो बीजकर्ताऽध्यात्मानुगतो बलः ।
 इतिहास करः कल्पो गौतमोऽथ जलेश्वरः ॥ ४८ ॥
 दंभो ह्यदंभो वैदंभो वैश्यो वश्यकरः कविः ।
 लोक कर्ता पशु पतिर्महाकर्ता महौषधिः ॥ ४९ ॥
 अक्षरं परमं ब्रह्म बलवान् शक्र एव च ।
 नीतिर्ह्यनीतिः शुद्धात्मा शुद्धो मान्यो मनोगतिः ॥ ५० ॥
 बहुप्रसादः स्वपनो दर्पणोऽथ त्वमित्रजित् ।
 वेदकारः सूत्रकारो विद्वान् समरमर्दनः ॥ ५१ ॥
 महामेघनिवासी च महाघोरो वशीकरः ।
 अग्निज्वालो महाज्वालो अतिधूम्रो हुतो हविः ॥ ५२ ॥
 वृषणः शंकरो नित्यो वर्चस्वी धूमकेतनः ।
 नीलस्तथाऽंगलुब्धश्च शोभनो निरवग्रहः ॥ ५३ ॥
 स्वस्तिदः स्वस्तिभावश्च भागी भागकरो लघुः ।
 उत्संगश्च महांगश्च महागर्भः परो युवा ॥ ५४ ॥
 कृष्णवर्णः सुवर्णश्चेन्द्रियः सर्वदेहिनाम् ।
 महापादो महाहस्तो महाकायो महायशाः ॥ ५५ ॥
 महामूर्धा महामात्रो महानेत्रो दिगालयः ।
 महादन्तो महाकर्णो महामेढ्रो महाहनुः ॥ ५६ ॥
 महानासो महाकंबुर्महाग्रीवः श्मशानधृक् ।
 महावक्षा महोरस्को अन्तरात्मा मृगालयः ॥ ५७ ॥
 लंबनो लंबितोष्ठश्च महामायः पयोनिधिः ।
 महादन्तो महादंष्ट्रो महाजिह्वो महामुखः ॥ ५८ ॥
 महानखो महारोमा महाकेशो महाजटः ।
 असपत्नः प्रसादश्च प्रत्ययो गिरि साधनः ॥ ५९ ॥
 स्नेहनोऽस्नेहनश्चैवाजितश्च महामुनिः ।
 वृक्षाकारो वृक्ष केतुरनलो वायुवाहनः ॥ ६० ॥
 मण्डली मेरुधामा च देवदानवदर्पहा ।
 अथर्वशीर्षः सामास्य ऋक्सहस्रामितेक्षणः ॥ ६१ ॥
 यजुः पाद भुजो गुह्यः प्रकाशो जंगमस्तथा ।
 अमोघार्थः प्रसादश्चाभिगम्यः सुदर्शनः ॥ ६२ ॥
 उपहारप्रियः शर्वः कनकः काञ्चनः स्थिरः ।
 नाभिर्नन्दिकरो भाव्यः पुष्करस्थपतिः स्थिरः ॥ ६३ ॥
 द्वादशस्त्रासनश्चाद्यो यज्ञो यज्ञसमाहितः ।
 नक्तं कलिश्च कालश्च मकरः कालपूजितः ॥ ६४ ॥
 सगणो गण कारश्च भूत भावन सारथिः ।
 भस्मशायी भस्मगोप्ता भस्मभूतस्तरुर्गणः ॥ ६५ ॥
 अगणश्चैव लोपश्च महाऽऽत्मा सर्वपूजितः ।
 शंकुस्त्रिशंकुः संपन्नः शुचिर्भूतनिषेवितः ॥ ६६ ॥
 आश्रमस्थः कपोतस्थो विश्वकर्मापतिर्वरः ।

शाखो विशाखस्ताम्रोष्ठो ह्यमुजालः सुनिश्चयः ॥ ६७ ॥
 कपिलोऽकपिलः शूरायुश्चैव परोऽपरः ।
 गन्धर्वो ह्यदितिस्ताक्षर्यः सुविज्ञेयः सुसारथिः ॥ ६८ ॥
 परश्वधायुधो देवार्थ कारी सुबान्धवः ।
 तुंबवीणी महाकोपोर्ध्वरेता जलेशयः ॥ ६९ ॥
 उग्रो वंशकरो वंशो वंशनादो ह्यनिन्दितः ।
 सर्वांगरूपो मायावी सुहृदो ह्यनिलोऽनलः ॥ ७० ॥
 बन्धनो बन्धकर्ता च सुबन्धनविमोचनः ।
 सयज्ञारिः सकामारिः महादंष्ट्रो महाऽऽयुधः ॥ ७१ ॥
 बाहुस्त्वनिन्दितः शर्वः शंकरः शंकरोऽधनः ।
 अमरेशो महादेवो विश्वदेवः सुरारिहा ॥ ७२ ॥
 अहिर्बुध्नो निरृतिश्च चेकितानो हरिस्तथा ।
 अजैकपाच्च कापाली त्रिशंकुरजितः शिवः ॥ ७३ ॥
 धन्वन्तरिर्धूमकेतुः स्कन्दो वैश्रवणस्तथा ।
 धाता शक्रश्च विष्णुश्च मित्रस्त्वष्टा ध्रुवो धरः ॥ ७४ ॥
 प्रभावः सर्वगो वायुरर्यमा सविता रविः ।
 उदग्रश्च विधाता च मान्धाता भूत भावनः ॥ ७५ ॥
 रतितीर्थश्च वाग्मी च सर्वकामगुणावहः ।
 पद्मगर्भो महागर्भश्चन्द्रवक्रोमनोरमः ॥ ७६ ॥
 बलवांशोपशान्तश्च पुराणः पुण्यचञ्चुरी ।
 कुरुकर्ता कालरूपी कुरुभूतो महेश्वरः ॥ ७७ ॥
 सर्वाशयो दर्भशायी सर्वेषां प्राणिनांपतिः ।
 देवदेवः मुखोऽसक्तः सदसत् सर्वरत्नवित् ॥ ७८ ॥
 कैलास शिखरावासी हिमवद् गिरिसंश्रयः ।
 कूलहारी कूलकर्ता बहुविद्यो बहुप्रदः ॥ ७९ ॥
 वणिजो वर्धनो वृक्षो नकुलश्चन्दनश्छदः ।
 सारग्रीवो महाजत्रु रलोलश्च महौषधः ॥ ८० ॥
 सिद्धार्थकारी सिद्धार्थश्चन्दो व्याकरणोत्तरः ।
 सिंहनादः सिंहदंष्ट्रः सिंहगः सिंहवाहनः ॥ ८१ ॥
 प्रभावात्मा जगत्कालस्थालो लोकहितस्तरुः ।
 सारंगो नवचक्रांगः केतुमाली सभावनः ॥ ८२ ॥
 भूतालयो भूतपतिरहोरात्रमनिन्दितः ॥ ८३ ॥
 वाहिता सर्वभूतानां निलयश्च विभुर्भवः ।
 अमोघः संयतो ह्यश्चो भोजनः प्राणधारणः ॥ ८४ ॥
 धृतिमान् मतिमान् दक्षः सत्कृतश्च युगाधिपः ।
 गोपालिर्गोपतिर्ग्रामो गोचर्मवसनो हरः ॥ ८५ ॥
 हिरण्यबाहुश्च तथा गुहापालः प्रवेशिनाम् ।
 प्रतिष्ठायी महाहर्षो जितकामो जितेन्द्रियः ॥ ८६ ॥
 गान्धारश्च सुरालश्च तपः कर्म रतिर्धनुः ।
 महागीतो महानृत्तो ह्यप्सरोगणसेवितः ॥ ८७ ॥
 महाकेतुर्धनुर्धातुर्नैक सानुचरश्चलः ।
 आवेदनीय आवेशः सर्वगन्धसुखावहः ॥ ८८ ॥
 तोरणस्तारणो वायुः परिधावति चैकतः ।
 संयोगो वर्धनो वृद्धो महावृद्धो गणाधिपः ॥ ८९ ॥
 नित्यात्मसहायश्च देवासुरपतिः पतिः ।
 युक्तश्च युक्तबाहुश्च द्विविधश्च सुपर्वणः ॥ ९० ॥

आषाढश्च सुषाढश्च ध्रुवो हरि हृणो हरः ।
 वपुरावर्तमानेभ्यो वसुश्रेष्ठो महापथः ॥ ९१ ॥
 शिरोहारी विमर्शश्च सर्वलक्षण भूषितः ।
 अक्षश्च रथ योगी च सर्वयोगी महाबलः ॥ ९२ ॥
 समाम्नायोऽसमाम्नायस्तीर्थदेवो महारथः ।
 निर्जीवो जीवनो मन्त्रः शुभाक्षो बहुकर्कशः ॥ ९३ ॥
 रत्न प्रभूतो रक्तांगो महाऽर्णवनिपानवित् ।
 मूलो विशालो ह्यमृतो व्यक्ताव्यक्तस्तपो निधिः ॥ ९४ ॥
 आरोहणो निरोहश्च शलहारी महातपाः ।
 सेनाकल्पो महाकल्पो युगायुग करो हरिः ॥ ९५ ॥
 युगरूपो महारूपो पवनो गहनो नगः ।
 न्याय निर्वापणः पादः पण्डितो ह्यचलोपमः ॥ ९६ ॥
 बहुमालो महामालः सुमालो बहुलोचनः ।
 विस्तारो लवणः कूपः कुसुमः सफलोदयः ॥ ९७ ॥
 वृषभो वृषभाकांगो मणि बिल्बो जटाधरः ।
 इन्दुर्विसर्वः सुमुखः सुरः सर्वायुधः सहः ॥ ९८ ॥
 निवेदनः सुधाजातः सुगन्धारो महाधनुः ।
 गन्धमाली च भगवान् उत्थानः सर्वकर्मणाम् ॥ ९९ ॥
 मन्थानो बहुलो बाहुः सकलः सर्वलोचनः ।
 तरस्ताली करस्ताली ऊर्ध्व संहननो वहः ॥ १०० ॥
 छत्रं सुच्छत्रो विख्यातः सर्वलोकाश्रयो महान् ।
 मुण्डो विरूपो विकृतो दण्डि मुण्डो विकुर्वणः ॥ १०१ ॥
 हर्यक्षः ककुभो वज्री दीप्तजिह्वः सहस्रपात् ।
 सहस्रमूर्धा देवेन्द्रः सर्वदेवमयो गुरुः ॥ १०२ ॥
 सहस्रबाहुः सर्वांगः शरण्यः सर्वलोककृत् ।
 पवित्रं त्रिमधुमन्त्रः कनिष्ठः कृष्णपिंगलः ॥ १०३ ॥
 ब्रह्मदण्डविनिर्माता शतघ्नी शतपाशधृक् ।
 पद्मगर्भो महागर्भो ब्रह्मगर्भो जलोद्भवः ॥ १०४ ॥
 गभस्तिर्ब्रह्मकृद् ब्रह्मा ब्रह्मविद् ब्राह्मणो गतिः ।
 अनन्तरूपो नैकात्मा तिग्मतेजाः स्वयंभुवः ॥ १०५ ॥
 ऊर्ध्वगात्मा पशुपतिर्वातरंहा मनोजवः ।
 चन्दनी पद्ममालाऽर्ग्यः सुरभ्युत्तरणो नरः ॥ १०६ ॥
 कर्णिकार महास्रग्वी नीलमौलिः पिनाकधृक् ।
 उमापतिरुमाकान्तो जाह्नवी धृगुमाधवः ॥ १०७ ॥
 वरो वराहो वरदो वरेशः सुमहास्वनः ।
 महाप्रसादो दमनः शत्रुहा श्वेतपिंगलः ॥ १०८ ॥
 प्रीतात्मा प्रयतात्मा च संयतात्मा प्रधानधृक् ।
 सर्वपाश्र्व सुतस्ताक्षर्यो धर्मसाधारणो वरः ॥ १०९ ॥
 चराचरात्मा सूक्ष्मात्मा सुवृषो गो वृषेश्वरः ।
 साध्यर्षिर्वसुरादित्यो विवस्वान् सविताऽमृतः ॥ ११० ॥
 व्यासः सर्वस्य संक्षेपो विस्तरः पर्ययो नयः ।
 ऋतुः संवत्सरो मासः पक्षः संख्या समापनः ॥ १११ ॥
 कलाकाष्ठा लवोमात्रा मुहूर्तोऽहः क्षपाः क्षणाः ।
 विश्वक्षेत्रं प्रजाबीजं लिंगमाद्यस्त्वनिन्दितः ॥ ११२ ॥
 सदसद् व्यक्तमव्यक्तं पिता माता पितामहः ।
 स्वर्गद्वारं प्रजाद्वारं मोक्षद्वारं त्रिविष्टपम् ॥ ११३ ॥

निर्वाणं लूहादनं चैव ब्रह्मलोकः परागतिः ।
 देवासुरविनिर्माता देवासुरपरायणः ॥ ११४ ॥
 देवासुरगुरुर्देवो देवासुरनमस्कृतः ।
 देवासुरमहामात्रो देवासुरगणाश्रयः ॥ ११५ ॥
 देवासुरगणाध्यक्षो देवासुरगणाग्रणीः ।
 देवातिदेवो देवर्षिर्देवासुरवरप्रदः ॥ ११६ ॥
 देवासुरेश्वरोदेवो देवासुरमहेश्वरः ।
 सर्वदेवमयोऽचिन्त्यो देवताऽऽत्माऽऽत्मसंभवः ॥ ११७ ॥
 उद्भिदस्त्रिक्रमो वैद्यो विरजो विरजोऽंबरः ।
 ईड्यो हस्ती सुरव्याघ्रो देवसिंहो नरर्षभः ॥ ११८ ॥
 विबुधाग्रवरः श्रेष्ठः सर्वदेवोत्तमोत्तमः ।
 प्रयुक्तः शोभनो वज्रैशानः प्रभुरव्ययः ॥ ११९ ॥
 गुरुः कान्तो निजः सर्गः पवित्रः सर्ववाहनः ।
 शृंगी शृंगप्रियो बभ्रू राजराजो निरामयः ॥ १२० ॥
 अभिरामः सुरगणो विरामः सर्वसाधनः ।
 ललाटाक्षो विश्वदेहो हरिणो ब्रह्मवर्चसः ॥ १२१ ॥
 स्थावराणांपतिश्चैव नियमेन्द्रियवर्धनः ।
 सिद्धार्थः सर्वभूतार्थोऽचिन्त्यः सत्यव्रतः शुचिः ॥ १२२ ॥
 व्रताधिपः परं ब्रह्म मुक्तानां परमागतिः ।
 विमुक्तो मुक्ततेजाश्च श्रीमान् श्रीवर्धनो जगत् ॥ १२३ ॥
 श्रीमान् श्रीवर्धनो जगत् ॐ नम इति ॥